

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

بیماری‌ها و پرستاری غدد

(هیپوفیز، تیروئید، پاراتیروئید، آدرنال، کبد، پانکراس)
برگرفته از بروزر، فیپس، ...

بر اساس سر فصل های مصوب وزارت بهداشت، درمان و آموزش پزشکی

تألیف: هنگامه امیریان، معصومه برخوردار
اعضای هیأت علمی دانشکده پزشکی دانشگاه آزاد اسلامی واحد یزد

انتشارات دانشگاه آزاد اسلامی واحد یزد

پاییز ۱۳۹۱

سرشناسه	:	امیریان، هنگامه، ۱۳۴۸-
عنوان و نام پدیدآور	:	بیماری‌ها و پرستاری غدد (هیپوفیز، تیروئید، پاراتیروئید، آدرنال)
مشخصات نشر	:	تألیف: هنگامه امیریان، معصومه برخوردار.
مشخصات ظاهری	:	یزد: دانشگاه آزاد اسلامی (یزد)، ۱۳۹۱.
فروست	:	۱۲۸ ص، وزیری.
شابک	:	دانشگاه آزاد اسلامی واحد یزد؛ ۱۴۲.
وضعیت فهرست نویسی	:	۳۹۰۰۰ ریال، ۱۸۷۸-۰-۱۰-۹۶۴-۹۷۸
موضوع	:	غدد -- بیماری‌ها -- پرستاری و مراقبت
شناسه افزوده	:	پرستاری، معصومه، ۱۳۵۷
شناسه افزوده	:	دانشگاه آزاد اسلامی واحد یزد
رده بندی کنگره	:	۱۳۹۱ الف ۸ ب ۹ / RC ۱۴۸
رده بندی دیویی	:	۶۱۶/۴۰۲۳۱
شماره کتابشناسی ملی	:	۲۹۸۱۸۷۹

بیماری‌ها و پرستاری غدد (هیپوفیز، تیروئید، پاراتیروئید، آدرنال، کبد، پانکراس)

مؤلفان: هنگامه امیریان، معصومه برخوردار

ناشر: انتشارات دانشگاه آزاد اسلامی یزد

نوبت چاپ: اول/ پاییز ۱۳۹۱

لیتوگرافی، چاپ و صحافی: زیتون

شمارگان: ۲۰۰۰ نسخه

قیمت: ۳۹۰۰ تومان

شابک: ۹۷۸-۹۶۴-۱۰-۱۸۷۸-۰

Email: entesharat_elmi@iauyazd.ac.ir انتشارات دانشگاه آزاد اسلامی واحد یزد

یزد: صفائیه، دانشگاه آزاد اسلامی، انتشارات، ۹-۸۲۱۱۳۹۱-۳۵۱

فهرست مطالب

فصل اول: مروری بر سیستم آندوکراین

۱۲.....	مروری بر آناتومی و فیزیولوژی
۱۲.....	عملکرد و تنظیم هورمون‌ها
۱۳.....	طبقه‌بندی و اثر هورمون‌ها
۱۳.....	تاریخچه بهداشتی و تظاهرات بالینی
۱۴.....	معاینه فیزیکی
۱۴.....	ارزیابی تشخیصی

فصل دوم: غده هیپوفیز

۱۷.....	مروری بر آناتومی و فیزیولوژی غده هیپوفیز
۱۸.....	هیپوفیز تحتانی یا لوب پسین
۱۸.....	هیپوفیز قدامی یا لوب پیشین
۱۸.....	عملکرد غیرطبیعی هیپوفیز
۱۹.....	کم‌کاری هیپوفیز
۱۹.....	تومورهای هیپوفیز
۲۰.....	بررسی و شناخت و یافته‌های تشخیصی
۲۰.....	هیپوفیزکتومی
۲۱.....	آکرومگالی
۲۱.....	علائم آکرومگالی
۲۲.....	تشخیص آکرومگالی
۲۲.....	درمان آکرومگالی
۲۳.....	دیابت بی‌مزه
۲۳.....	تظاهرات بالینی

۲۳.....	بررسی و شناخت و یافته‌های تشخیصی
۲۳.....	درمان طبی
۲۴.....	جایگزینی وازوپرسین
۲۴.....	درمان پرستاری
۲۴.....	سندرم ترشح نامناسب هورمون آنتی دیورتیک

فصل سوم: غده تیروئید

۲۶.....	ترمیولوژی
۲۸.....	مروری بر آناتومی و فیزیولوژی غده تیروئید
۲۹.....	اندازه‌گیری هورمون‌های تیروئید
۳۰.....	گواترهای انوتیروئید
۳۰.....	اختلالات عملکرد تیروئید
۳۱.....	هیپوتیروئید
۳۱.....	شیوع و اپیدمیولوژیکی
۳۲.....	عوامل خطر
۳۲.....	اتیولوژی
۳۳.....	علائم کرئینیسم
۳۳.....	تظاهرات بالینی هیپوتیروئیدیسم
۳۳.....	تشخیص
۳۵.....	درمان کلینیکی و تدابیر بالینی
۳۶.....	هیپر تیروئیدیسم یا تیروتوکسیکوز یا پرکاری تیروئید
۳۶.....	شیوع و اپیدمیولوژی
۳۶.....	عوامل خطر
۳۶.....	اتیولوژی
۳۷.....	پاتوفیزیولوژی
۳۷.....	علائم بیماری

تشخیص و بررسی	۳۸
سه روش درمان	۳۹
مراقبت‌های پرستاری	۴۱
عوارض گریوز	۴۲
۱. آگروفتالموس	۴۲
۲. بیماری‌های قلبی	۴۲
۳. طوفان تیروئیدی	۴۲
علائم بحران تیروئیدی	۴۲
درمان طبی	۴۳

فصل چهارم: غده پاراتیروئید

مروری بر آناتومی و فیزیولوژی غده پاراتیروئید	۴۴
هیپوپاراتیروئیدیسم (پرکاری پاراتیروئید)	۴۵
تظاهرات بالینی	۴۵
بررسی و شناخت و یافته‌های تشخیصی	۴۶
درمان پرستاری	۴۷
کم‌کاری غده پاراتیروئید (هیپوپاراتیروئیدیسم)	۴۸
پاتوفیزیولوژی	۴۹
تشخیص	۴۹
درمان طبی و مداخلات پرستاری	۵۰

فصل پنجم: غده فوق کلیه (آدرنال)

مروری بر آناتومی و فیزیولوژی غده فوق کلیوی آدرنال	۵۱
گلوکوکورتیکوئیدها	۵۳
مینرالوکورتیکوئیدها	۵۳
آندروژنها (هورمون‌های جنس آدرنال)	۵۴
فتوکروموسیتوم	۵۴

۵۵	توجهات پرستاری در آدرنالکتومی
۵۶	نارسائی آدرنو کورتیکال (بیماری آدیسون)
۵۷	علائم و تظاهرات بالینی
۵۷	درمان طبی و مراقبت‌های پرستاری
۵۸	سندرم که شینگ
۵۸	پاتوفیزیولوژی
۵۹	علائم
۶۰	درمان
۶۰	توجهات پرستاری
۶۱	مراقبت‌ها و اصول پرستاری در بیماران تحت درمان با کورتیزول (کورتن)

فصل ششم: کبد

۶۴	مروری بر آناتومی و فیزیولوژی کبد
۶۸	دستگاه صفراوی
۷۰	تاریخچه سلامتی
۷۰	معاینه فیزیکی
۷۱	ارزیابی تشخیصی
۷۲	بیوپسی کبد
۷۲	بیماری‌های شایع کبد
۷۲	هپاتیت
۷۳	۱. هپاتیت غیرویروسی
۷۳	۲. هپاتیت سمی
۷۴	۳. هپاتیت دارویی
۷۵	کبد چرب
۷۵	سرطان کبد
۷۵	سیروز کبدی (تنبلی کبد)

۷۵.....	سنگ کیسه صفرا.....
۷۵.....	پرقان (زردی).....
۷۷.....	آبسه‌های کبدی.....
۸۰.....	پیوند کبد.....
۸۱.....	روش جراحی.....
۸۳.....	اقدامات پرستاری پیش از عمل جراحی.....
۸۴.....	اقدامات پرستاری پس از عمل جراحی.....

فصل هفتم: پانکراس

۸۶.....	مروری بر آناتومی و فیزیولوژی پانکراس (لوزالمعده).....
۸۷.....	پانکراتیت.....
۸۸.....	پانکراتیت حاد.....
۸۸.....	تومورهای جزایر پانکراس.....
۸۹.....	تومورهای زخم‌زا (زولینگر - آلیسون).....

فصل هشتم: دیابت قندی

۹۱.....	انواع دیابت.....
۹۲.....	ریسک فاکتورهای دیابت ملیتوس.....
۹۳.....	اتیولوژی.....
۹۴.....	تظاهرات بالینی در بیماران نوع ۱.....
۹۵.....	تظاهرات بالینی دیابت نوع ۲.....
۹۶.....	ارزیابی تشخیص.....
۹۶.....	درمان.....
۹۷.....	درمان تغذیه‌ای.....
۹۸.....	۱. کالری.....
۹۹.....	۲. اسیدهای چرب و کلسترول.....
۹۹.....	۳. کربوهیدراتها.....

۴. فیبر..... ۱۰۰
- ورزش درمانی..... ۱۰۱
- پایش و اندازه‌گیری سطح گلوکز و کتونها خودپایشی گلوکز خون..... ۱۰۲
- دارو درمانی..... ۱۰۳
۱. سولفونیل اورها..... ۱۰۴
۲. بی‌گوانیدها..... ۱۰۴
۳. مهارکننده‌های آلفا گلوکوزیدازهای خوراکی..... ۱۰۵
۴. تازولیدینون‌ها..... ۱۰۵
۵. مگلی‌نینیدها..... ۱۰۶
۶. درمان با انسولین..... ۱۰۶
- آموزش..... ۱۰۹
- عوارض حاد دیابت..... ۱۱۵
- هیپوگلیسمی..... ۱۱۵
- کتواسیدوز دیابتی..... ۱۱۷
- هیپرگلیسمی..... ۱۱۷
- سندرم هیپرگلیسمی هیپراسمولار غیرکتوزی..... ۱۱۹
- عوارض بلند مدت دیابت..... ۱۲۰
- عوارض ماکرواسکولار..... ۱۲۱
- عوارض میکرواسکولار..... ۱۲۲

منابع و مآخذ

- منابع فارسی..... ۱۲۴
- منابع انگلیسی..... ۱۲۶

سخن ناشر

برای ترسیم تابلوی دل‌انگیز «ایران کشوری است توسعه یافته، با جایگاه اول علمی، اقتصادی و... در سطح منطقه با هویت اسلامی، انقلابی و...» دقت در تک تک ایده‌ها، ذره ذره پژوهش‌ها و تحقیقات و بهادادن به همه آموزه‌های موجود در هر سطح علمی که باشد؛ نه تنها به روشنی بیان‌کننده این واقعیت است که ایران به جایگاه رفیع خود خواهد رسید بلکه مؤکد این نکته ظریف است که برای نیل به این هدف، تمامی ایرانیان باید بعد از موفقیت در مدیریت نوآوری و پیش‌گامی در عرصه همت و کار مضاعف که مقدمه بجاهد بزرگ اقتصادی است در این راه با تمام توان و بضاعت خویش تلاش کنند.

البته ایجاد انگیزه و فراهم نمودن زمینه عزم ملی برای دستیابی به اهداف موردنظر بسیار مهم و ضروری است؛ و این تأکید کمالاً بجاست، زیرا بررسی روند توسعه و پیشرفت جوامع مترقی حاکی از این اراده جمعی و تلاشگر است. لذا باید تمامی منافع شخصی را کنار گذاشت و بر اریکه پژوهش‌های علمی سوار شد و امیدوار به الطاف الهی به آن سوی سعادت راند.

مجموعه علمی که پیش رو دارید؛ حاصل تلاش خستگی‌ناپذیر و ارزشمند استادان بزرگوار خانم‌ها هنگامه امیریان و معصومه برخوردار است که با همه اخلاص به علاقمندان و دانش‌دوستان هدیه نموده‌اند.

در پایان از اعضای فرهیخته شورای انتشارات دانشگاه و نیز داوران بزرگوار (که داوری آثار استادان محترم را پیش از انتشار بر عهده دارند) و تمامی عزیزانی که موجبات انتشار این مجموعه را فراهم نمودند؛ به ویژه از رئیس محترم دانشگاه، مدیر و معاون محترم پژوهشی که عنایت ویژه به مجموعه انتشارات علمی دانشگاه دارند، صمیمانه سپاسگزاری می‌شود. «جزا هم الله خیرا»

انتشارات علمی دانشگاه آزاد اسلامی یزد

مقدمه

ای که با نامت جهان آغاز شد دفتر ما هم به نامت باز شد
دفتری کز نام تو زیور گرفت کار آن از چرخ بالاتر گرفت

خداوند مَنان را سپاس می‌گوییم که در سایه الطاف بی‌کرانش، این امکان فراهم گردیده تا با نگارش این مجموعه سهم کوچکی در اعتلای دانش پرستاری در کشور داشته باشیم.

بر همگان آشکار است که امروزه بیماری‌های غدد و متابولیسم، با توجه به مزمن بودن و بار اقتصادی، روانی و اجتماعی ناشی از آنها، به یکی از مهیسترین دغدغه‌های بهداشتی - درمانی در سراسر دنیا تبدیل گردیده‌اند. اختلالات غدد درون‌ریز شایعند و تقریباً عملکرد همه اندامهای مهم بدن را تحت تأثیر قرار می‌دهند. بر همین اساس سازمان جهانی بهداشت به‌صورت مکرر نگرانی خود را در زمینه بروز اپیدمی جهانی این گونه از بیماری‌ها، مینجمله دیابت، ابراز نموده و تمامی کشورهای جهان را به درپیش گرفتن سیاستهای بهداشتی و درمانی مناسب جهت پیشگیری از این اختلالات و عوارض ناشی از آنها ترغیب نموده است.

نقش پرستاران در سرویس خدمات درمانی هر کشوری نقش حیاتی است. پرستاران به‌عنوان یکی از ارکان نظام سلامت جهت کسب آمادگی برای عین مسئولیتی نیازمند آشنایی دقیق با عملکرد غدد درون‌ریز و مکانیسم پرکاری و کم‌کاری آنها بوده تا بتوانند کار حساس و چالش‌انگیز خود را با تشخیص تغییرات فیزیولوژیکی ایجاد شده و برنامه‌ریزی برای اصلاح آنها به خوبی انجام دهند و نیازهای بیماران را برطرف کنند.

در این راستا مجموعه حاضر می‌کوشد زمینه آشنایی پرستاران را فراهم ساخته و به نوبه خود سهم هر چند اندک در پیشبرد این رشته داشته باشد. کتاب حاضر مشتمل بر هشت فصل مطابق با سرفصل‌های تعیین شده توسط وزارت بهداشت، درمان و آموزش پزشکی است که امید است مورد استفاده، مطالعه و توجه اساتید، دانشجویان و دانش‌پژوهان پرستاری قرار گیرد.